

YENİ MÜFREDAT

5

KONU KONU

DERS NOTLARI

4. ÖĞRENME ALANI

Sosyal Bilgiler
5. Sınıf

TEMEL HAKLARIMIZ VE
SORUMLULUKLARIMIZ

YAŞAYAN DEMOKRASİ

4.
Öğrenme
Alanı

Hak Nedir?

- ☀️ Anayasa ve kanunlar tarafından bize tanınmış yetkilere **hak** denir.
- ☀️ Doğuştan, sadece **insan olduğumuz** için sahip olduğumuz haklar vardır.
- ☀️ Temel haklar; **dil, din, ırk, cinsiyet ayrımı** gözetilmeksizin tüm vatandaşlar için geçerlidir. (**Eşitlik**)

Unutmayınız!

- Temel haklar; **evrensel, vazgeçilmez, dokunulmaz ve başkasına devredilemez** özelliğe sahiptir.

Bazı temel haklarımız şunlardır:

Yaşama Hakkı

En temel hak olan “Yaşama hakkı”, bireyin bedensel ve ruhsal varlığını devam ettirebilme hakkıdır. Bu hak olmadan diğer hakları kullanmak mümkün değildir.

Eğitim Hakkı

Herkes kişisel özelliklerine, isteğine ve başarılarına göre çeşitli okullarda okuyabilir. Eğitim hakkı engellenemez.

Sağlık Hakkı

Herkes, kendisinin ve ailesinin sağlıklı yaşayabilmesi için gerekli kurumlara ulaşabilme; gerektiğinde buralardan hizmet alabilme hakkına sahiptir.

Özel Yaşamın Gizliliği

Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz.

Yerleşme ve Seyahat Özgürlüğü

Herkesin bir devletin toprakları üzerinde serbestçe dolaşma ve oturma hakkı vardır.

Düşünce ve İfade Özgürlüğü

Düşünceleri serbestçe açıklama, yayma ve başkalarına aktarma özgürlüğüdür. Bu özgürlük, düşüncelerin çeşitli yollarla (söz, yazı, resim, medya vb.) ifade edilmesini kapsar.

Madde-12: "Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir." (Bu madde temel insan hakların anayasa ile güvence altına alındığını gösterir.)

NOTLARIM

[illegible]

Özgürlük Nedir?

- ☀ İnsanların sahip olduğu hakları kendi isteği ve düşüncesine göre karar vererek kullanmasına **özgürlük** denir. İnsanlar başkasına zarar vermeden, kanunlara uymak kaydıyla istediklerini yapabilirler.
- Yerleşme ve seyahat hürriyeti
 - Haberleşme hürriyeti gibi.

- Temel hak ve özgürlüklerimiz, gerek **ulusal** gerekse **uluslararası** düzeydeki çeşitli belgelerle güvence altına alınmıştır. Söz konusu belgeler şunlardır:

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme

Türkiye Cumhuriyeti
Anayasası

- Her birey 18 yaşına kadar **çocuk** olarak kabul edilir. Çocuk haklarından bazıları şunlardır:

Yaşama hakkı

Eğitim hakkı

Oyun hakkı

Kişi dokunulmazlığı

Katılım hakkı

Sorumluluk Nedir?

Yer aldığımız gruplardaki rollerimizin gerekliliklerini yerine getirmek **sorumluluk** olarak adlandırılır. Sorumluluk duygusu kazanarak, başarılı ve mutlu bireylerden oluşan bir toplumun gelişmesine katkıda bulunuruz.

Ev işlerinde
büyüklerimize
yardımcı olmak
sorumluluklarımız
arasındadır.

Ödevlerimizi
zamanında
yapmak
sorumluluklarımız
arasındadır.

- İnsanlar, düşünerek planlı hareket ederler. Davranışlarının sonucunda olumlu ya da olumsuz neler olabileceğini tahmin edebilirler. Bu yüzden düşündüklerini uyguladıklarında ortaya çıkabilecek her türlü **sorumluluğu** da üstlenmek zorundadırlar.

NOTLARIM

[illegible]